

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo numero

¡Vés fent non-non reyneta meval!
 ¡Vés fent non-non!...
 Los Reys no passen per las nenas

En plé sigle vint

Do cal que diguin, estimats lectors, no cal que diguin...

Fa dos ó tres días que sembla que tots respirém un nou ambient. Fa unas quaranta vuyt horas, que al qui més y al qui menos de vos'és, li sobrehix la satisfacció per tots los poros de la pell.

No n'hi ha per menos. *Ahi es nada, lo del ojo*, com dihen los castellans. Desde fa quaranta vuyt horas, més que menos, vivim en plé sigle vint, satisfacció que no han conseguit, á pesar de sos incontables esforços, ni Cèssar, ni Alexandre, ni Napoleón ni 'ls altres

«Sabios que en el mundo han sido»

Per ma part, confesso que desde que vam arribar al sigle XX, semblo tot un altre. Trovo mes bon gust al menjar, dormo ab més repós, fumo ab més dalit y en tots los actes de la vida trobo un encant especial, un atractiu que no trobava... ¡Y luego que vagin dient qu' això de 'ls sigles son vuyts y nous!

Me comparo á tots los héroes de la historia y 'm fan llástima; retrech á tots los personatjes de totas las épocas y m' inspiran compassió... ¡Cap d' ells alcansa 'l sigle vint!

Podrán dir tal volta qu' ells visqueren en la centuria dotze ó en la divuyt y d' aixó 'n farán un argument contra nosaltres, volgient pagarnos ab la mateixa rielleta de despreci qu' ells ns inspiran á nosaltres...

Equivocació; lamentable equivocació. Nosaltres tenim al cap de 'ls dits per poch que regirém llibrots, tot lo que 'ls nosires antepasats feren. En cambi, ells, no podrán, per més que s' hi empenyin, ferse cárrech de lo qu' es lo sigle XX, no podrán respirar ni una alenada d' aquesta centuria nova y no podrán donarse la importancia que 'ns doném nosaltres, fetxant las cartas nada menos qu' al mil noucents y pico.

Y aquest entussiasme que senten vostés y que sento jo; aquesta satisfacció que 'ns vessa per tots los poros del nostre cós (si no val á amagarho) 's manifesta en totas las classes socials y en totas las latituts.

Encantá llegir aquets dias la prempsa periódica y alegre al cór escoltar las conversas relacionadas ab la entrada del nou sigle.

En la inmensa majoría de las poblacions, los esprits altruistas han trobat magnífica ocasió per demostrar la bellesa de sos sentiments, pagant xeflis als pobres ó dotant criaturas més ó menos legítimas.

La Iglesia per solemnizar la entrada del sigle XX y perquè 'ls fidels s' introduheixin ab bon peu dins de la nova centuria, ha declarat any Sant l' any del traspás. En tot los temples de la cristiandat després de las dotze de la nit del 31 de Desembre ó siga á o horas o minuts y 1 segons del día primer, s' ha solemnizat ab fastuosas funcions religiosas lo traspás d' un sigle á l' altre, ab una seguida de comunions qu' ha fet eternir á las ànimas senzillas.

Aquestas comunions en massa, aquesta devoció colectiva, no cal que diguin; es una garantia de que la humanitat pensa entrar en lo sigle nou ab

bonas disposicions de cos y ánima. Després... ja n parlarém.

Además, en capitals de provincia, qu' encare que llunyanas, marxan d' acort ab la seva época, han despertat iniciativas que fan venir llágrimas als ulls. Aixis tenim que 'ls poetas y escriptors de la important ciutat de Huelva, no han pogut deixar passar la fetxa sacramental, sense pendre un acort solemníssim y á l' altura de las circunstancias

Nada menos que s' han reunit y han procedit á redactar una memoria explicativa de l' estat social, polítich y literari d' Espanya lo día primer de Janer de 1901. Aquesta memoria, firmada y rubricada per tots los importants versayres y prosistas de la ciutat de Huelva, va tancarse dintre d' un plech que 's hi lacrat luego, dipositantlo en la Societat Económica d' amichs del Pais, per no obrirse á la llum del sol fins á primer de Janer del any 2000.

Calculin llavors, senyors, —si tanta sorpresa pot calcularse— la qu' experimentarán los renets de 'ls literats de referencia, al obrir aquell encantador p'ech y compulsar aquells venerables gargots y llegir emocionats lo que passava cent anys enrera.

Aixó en la suposició de que Huelva allavors encara sigui al mapa, de que allavors hi hagi encara literats y de que, á n' aquestos, 'ls importi alguna cosa l' interessant document!

Entre las ideas laudables, si bè ineditas, qu' he sentit expressar, á fi de que quedi perenne memoria del traspás de sigle 's compta la de 'ls habitants de Naval Moral de la Mata, los quals han aixecat un monument per suscripció pública, monument que consisteix en un cor de Jesús y una gran creu commemorativa qu' ab sos brassos sembla abrigar al poble...

¡Sembla mentida la oportunitat de pensament qu' han arribat á tenir los vehins de Naval Moral en aquesta ocasió, sobretot si la tal creu es alusiva á las molts que soporta Espanya.

La iniciativa particular també ha treballat molt pera perpetuar aquest comens de sigle.

Un amich meu ha instituhit un donatiu que no deixa de tenir certa transcendencia. Ha posat un bitllet de cinch duros dins d' un sobre tancat, ab l' encárrech exprés de que á las 24 del 31 de Desembre de 1999, s' entregui al mosso mes vell del Banch de Barcelona, ahont lo bitllet está depositat. L' objecte es que 'l mosso en qüestió, se 'l begui á la salut del donant.

Si 'l Banch d' Espanya no quiebra avans, y 'l de Barcelona tampoch lo meu amich tindrà qui s' recordi d' ell d' aquí cent anys, cosa que no logrerém ni l' hu per mil de 'ls que comensém lo sigle vint.

L' altre dia vaig fer també coneixensa ab una fulana que commemora l' sigle d' una manera sui-gèneris. La xicoteta en qüestió, no es casada, soltera, ni viuda. Mes aviat perteneix á la respectable classe de las *demi-vierges*.

—Y donchs Pauleta— vaig dirli al véurela rodona de devants— ¿Qui es l' autor de las obras de la fatxada?—

—Ni ho sé, ni m' interessa saberho—va respondrém. Aixó no ho faig més que per commemorar lo traspás de sigle.

—Vaya una sortida...

—Qui sab si aixis, d' aquí cent anys, encara hi haurá sanch de ma sanch demunt 'a terra...

RAMÓN BERENGUER.

LA CAYGUADA!...

(Confessions d' una «corrida»)

I

MISTERIS DE CAMAROT.

De desde Nissa à Marsella
lo tren va durme volant...

Lo dia era negre y rífol
propi del temps hivernal
y entre la tristor del dia
y 'l pés de cinch jorns avans
y los recorts de la Emilia
y 'ls meus nervis agotats
per aquella nit de nuvis...

sense nuvis; vaig passar
lo trajecte extés al cotxe,
demunt del *suau* matalás
del assiento, que tenia
la duresa del diamant.

Tan capolat, tan invàlit
à Marsella 'm vaig trobar
que, dientli—*¡ve de retro!*
al «chemin-fer», punta en blanch
vaig desfilat de la *gare*

y al punt me vaig fer portar
al moll de la Cannebière,
fins à una agència de naus.

—¿Surt vapor per Barcelona?

—*Oui monsieur*, van dir... *ce soir*
partirà le «Torre de Oro»

—Donchs m' embarco als sevillans...
¡Un passatge de primera!—

Y dit y fet. Al mitj quart
ja estava jeyent à bordo
d'ins d' un quarto de sis pams,
ahont hi havia una llitera,
un balanci, un rentamans,
un *assieno* ab tapadora
y... *pare us ed de contar*.

Eran allavors quarts d' una
y vaig dirme;—Surtint tart,
com han dit, quedan cinch horas
que pots passar descansant.—

Y en efecte. En la llitera
vaig tirarme com un sach
y la vritat, que 'm calia

de tota necessitat!..

Rés demostra tan la urgencia
de ma falta de descans,
que ni menys vaig despertarme
quan lo barco va sarpar
y no més quan la campana
ab sa llengua de metall
als passatjers recullia
en la cambra, per sopar,
vaig saltar de la llitera
per pujar à omplirme 'l pap...

Lo passatge era escassísim;
tres senyors majors d' edad,
un capellá y dos senyoras
molt pintadas y elegants
que per més qu' aparentavan
ribets de formalitat,
se 'ls notava certa cosa
que feya mitj sospetxar.

Empró, sa actitud correcta
y son posat recatat,
no autorisavan cap broma.
S' expressavan en gabaig.

Per altra part, en mos cálculs
—sent mon cansanci tan gran—
no entrava 'l ficarme en *lios*;
aixís es que, vaig sopar,
y luego de saludarlas,
igual qu' als demés companys,
vaig pasajarme una estona
per cuberta, tot fumant,
y després, vaig aná al quarto
desitjós de reposar.

Desgraciadament, à bordo,
al no que está acostumat
li costa molt adormirse,
y molt rato vaig passar
ara alsantme, ara ajejentme,
passejant amunt y avall
del camarot, en camisa,
babutxas y estrenya-caps.

Veyent per fi, lo difícil
qu' era aclucá l' ull ni un quart,
vaig anar à ma cartera
ab l' intent de fer lo tast
de la història de la Emilia
y ja tenia à las mans

l' escrit, quan à mas espatllas
vaig senti un riure ofegat
y un xiuxiuheix de femellas,
com si alguna estés espiant
dintre mateix del meu quarto;

—Válgam Deu—vareig pensar
vet' aquí qu' algú 't vigila
del camarot del costat.

¡Y à la quenta serán donas!...

...¡y vas ab estrenya-cap!

Al instant vaig dar bufada
al llum y vaig veure clar..

Las fustas que mitjansavan
los camarots d' un costat,
tenían dugas esceletxas,
de modo qu' al ser l' un clá
tot se veyia desde l' altre...

Llavors, l' altre 's va apagar
¿Femellas... y esas *tenemos*?
¡Jo qu' espio tant y tant
quan entremitj hi ha fandillas
y venirsem à rifar!—

Vaig sentir que las riallas
seguián à l' altra part
com si ab tot y sé à las foscas
'm tramessin algun llas...

—Ja encendrán y veurén caras
vaig dir entre mí—Veyám!—

En efecte, al cap d' un rato
van fer llum pero ¡quin cas!...

Primer, las *tunús*, s' havían
previngut, tapant ab draps
las dos esceletxas malehidas,
deixantme de nou burlat...

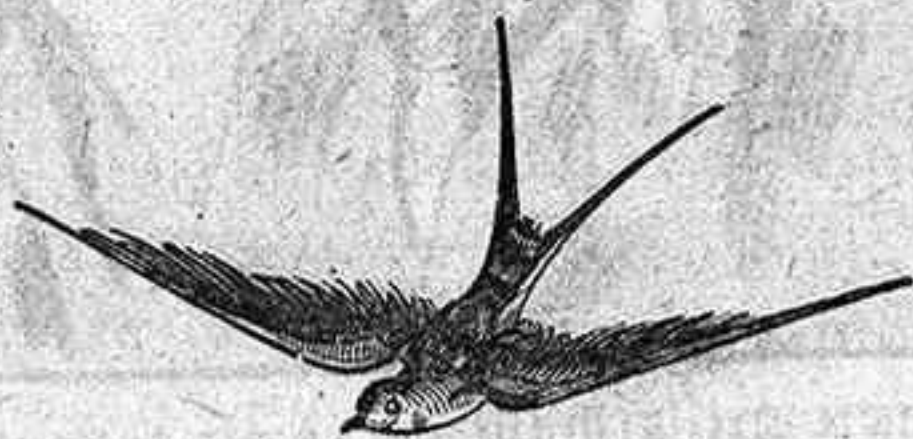
—Ah, vaig dirme— Volen guerra
eixas ignotas beldats?...

Donchs trauré aquella barrina
que hasta forada 'ls enváns

y à la fi 'ns veurém la cara
la cara... y més si á mi 'm plau.

M. RIUSECH.

(SEGUIRÀ)

¿CÓM PROBA 'L SIGLE?

A mi 'm va perfectament;
per lo guapo y ben vestit
soch l' assombro de la gent.

Per aquestas dos *huris*
's presenta ab molta calma...
Dès que som al sigle vint,
troban que no passa un' *alma*.

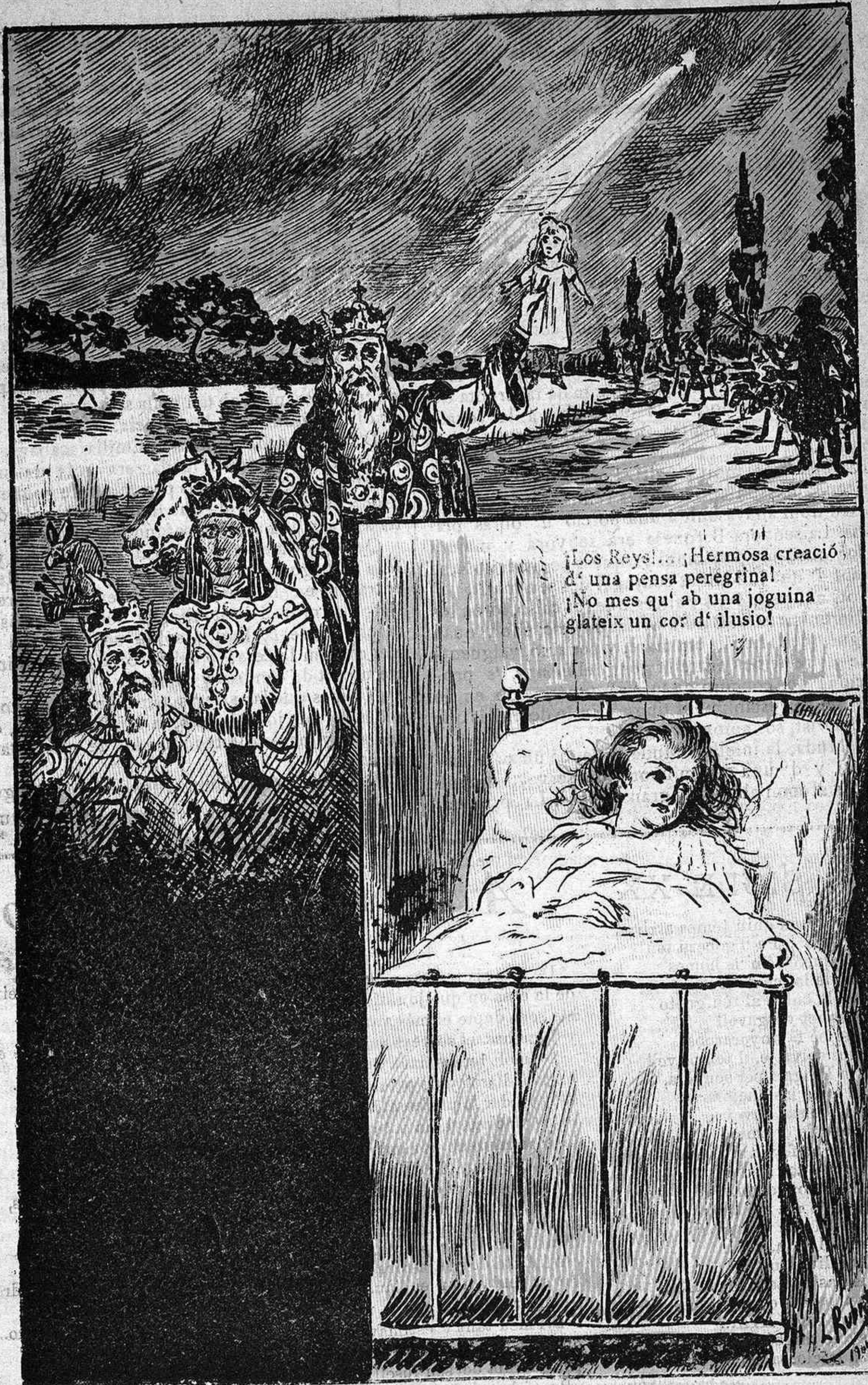
L Rubert,
1900

A mi lo sigle vintè
se 'm porta d' alló més bé

Donchs á mí, si haig de se 'ls franch
me fa criar molt mala sanch.

Per ma part, tant se m' endona,
no tractantse d' una dona.

LA MUDA

ó embolica que fa fort

(Novela en varios capituls, filla de molts ingenis) (1)

IV

EXPLICACIONS—ESPANTOSA TRAGEDIA

Per la manera ayrada com va esser portada la Emilia desde la casa del Passeig de Gracia á la taberna de 'n Nafra, situada en l' *aristocratic* carrer de 'n Robador, haurá comprés qual-sevol que 's tractava d' un rapte.

Y aquell rapte, com tots los seus congéneres, tenia un objecte.

¿Quin objecte, donchs, abrigava lo Baró de Andorra pera anar á amagar en una mala tabernota del carrer de 'n Robador, á la dona que á la vegada amagava en son ventre 'l fruyt de sos ilegítims amors?...

L' objecte era molt senzill. Lo Baró d' Andorra era conegudíssim entre la mes refinada aristocracia. Lo seu nom anava unit á una porció d' obras piadosas. La senyora Bironesa era senyora y majora de son quantió de patrimoni y aquest podia eclipsarse devant d' una infidelitat conjugal del seu marit.

Tots aquets móvils y altres que 'm callo, foren los que impulsaren al Baró á evitat un escándol, quan sapigué que la Emilia era mare, y per aixó, valguent-se de sas relacions entre la gent del *hampa*, 's proporcioná lo concurs de 'n Nafra, pera que en lo seller de son establiment tinguessin lo desenllás que ja hem vist, sos amors criminals.

La Muda, la infelissa Muda, filla d' un pare millonari y d' una ex-minyona de servey, vingué donchs al mon ab dugas grans penas. La primera,

una sentencia de metje que la condemnava á ser muda perpetuament. La segona, causant la mort d' aquella que li havia dat la vida.

En efecte; tot just lo metje s' h via retirat del capsal de la partera, una copiosíssima hemorragia va escolar en cinch minuts á la desgraciada Emilia.

La desdixada 's retorció en lo paroxisme de la desesperació, demanant al Baró y á n' en Nafra que li estronquessin la font per ahont la vida se li escapava de bat á bat.

En Nafra no podia ajudarla. Al soroll de disputas que en la taberna va promoure lo ví pagat generosament pe 'l Baró, surtí per posar pau entre sos enrevoltats parroquians y á las primeras de cambi quedá sech d' una punyalada. ¡Ni tampoch tingué temps de dir fabal!

Lo Baró per sa part, presa de la mes vil de las borrarxeras, caygué sobre 'l jas de palla del aprenent de 'n Nafra, pero ab tan mala sort que volcá 'l llum d' oli qu' iluminava la estancia.

D' allí á poch, mentres la Emilia acabava de donar l' últim suspir ab la darrera gota de sanch y mentres en Nafra perdía per l' ample boquet de la ferida lo resto de vida que li quedava, lo Baró 's rostia á l' ast, allá en las profunditats del seller.

Quan los bomberos, vinguts á tota pressa, y la policia y la guardia municipal y l' arcalde de barri, entraren en la taberna, trobaren lo cadavre de 'n Nafra al mitj del establiment sobre un bassal de sanch, lo de la Emilia sobre un catre del seller, blanch com la cera, lo del Baró fet una llástima sobre un llit de cendras y caliu...

¡No mes quedava de 'ls actors de la espantosa tragedia, lo mes jove de tots, la infelissa Muda, òrfana de pare y mare á la tendra edat de quaranta cinch minuts.

Pero, es alló que diuhen; los petits se fan grans...

PERE PATUFET

AL SIGLE XX

!Ay, noy, en quin temps arribas á n' el mon!.. Pe 'l govern téu sápigas que estém 'ls homes deixats de la má de Deu.

Dóna la culpa al téu gueto de tot aquet desgavell que casi bé fá anyorarnos lo temps salvatje, 'l temps vell.

Ab lo Progrés per senyera, veurás totas las nacions esclavas de sas envejas, victimas sols d' ambicions.

Ja 't dóno feyna si intentas arrencar de tot arréu, la mala llevar sembrada pel sigle de qui ets heréu.

Es inútil que 't propositis regenerá 'l mon, veñint com qui diu á missas ditas; perquè has fet tart, Sigle XX.

Ens amagá l' ou bé massa l' *huevo* Sigle XIX...

Y ans que també ens el amaguis, torna á la closca del ou.

PEP DE LA CAMBRA

A un clau de ganxo

De tots els trastos y mobles de la casa en que jo estich, ets sens dupte el més antich y 'l qu' has fet serveys més nobles.

De molt temps fixat y dret, bastant llarch y de potencia, se 't va dar la preferencia entre 'ls claus de la paret: ja adornante ab la sombrilla, qui entregante 'l seu bastó, qui á l' estiu, quan fá caló, dante á guardá 'l gech y ermilla, fins que vares en tal grau d' utilitat donar probas, qu' á falta de penja-robas, tot se penjaba en el clau.

Recordo encar, que ja vell, l' avi meu tant t' estimava que sols á tú 't reservava per guardiá del seu fusell.

Pro si be es cert qu' en ta estancia á la paret, no has guardat

ni un trist quadro, no has deixat de tenir per xó importancia. Puig jamay cap comentari es mereixerá aquell clau, que tot l'any com un babau li fan guardá un calendari.

Un clau així més valdria que 'l *clavessin*... al carré, perquè un clau fet de papé, lo mateix qu' ell fa, faria.

Mentres sens' cometre abús, (puig han set objectes varis) mil objectes necessaris, dels teus serveys han fet ús.

Per xó al teu devant, boy dret, á la par que 't compadeixo, contemplante, 'm descubreixo... per cubrirte ab mon barret.

M. CARBÓ D' ALSINA.

"A 3 QUARTS DE 15,"

D'aquet beneyt, de sigle endevant, l' hora del epigrafe serà l' hora oficial de sortir de casa á la tarde per anà á cumplir nostre deber tots 'ls que dependim dels altres darrera del taulell ó devant del escriptori.

Vull dir que per depressa que diném y per més camas-ajudeume que 'ns estalonin, sempre farém tart.

Y d' aixó d' haver de plegar á las 19 desde primer de mes del sigle 20, n' hauriam de protestar tots, perquè l' haver de sopar á las vintiuna y pendre café á las vintidugas no 'ns pot fer profit de cap manera.

Els ratos d' expansió que 'ns deixi 'l trevall cotidià serán ben bé fora d' hora y haurém d' anà al llit á las 24, qu' es com si diguessim també á 3 quarts de 15 de la nit.

Aqueix bullit d' horas que 'ns enredará 'l rellotje, farà que may sapiguém á primera vista quina hora es y esguerrará 'l marro mes de quatre dotzenas de vegadas á n' els que donan l' hora de la cita á las sevas currutacas esperantse al balcó ó dessota 'l fanal ab la saboneta á la má, desxifrant mitjas horas de la vintena per amunt y succehint molts cops que, per equivocació, els n' hi farán mitja.. de mes ó de menos, fins que tinguin per la má las *buscas*.

Fins á 3 quarts de 15 jo ja m' hi confronto ab la nova medició del temps; pero de 3 quarts de 15 per amunt, qu' em vinguin al darrera ab unflaviol sonant: no m' hi vull trencá 'l cap contant horas com qui conta dotsenas d' ous.

Lo qui vá inventar tal sistema, devía contar ab los dits las horas del día ó devía volguer protegir als que venen llibretas y llapis per 10 céntims, perquè es impossible recordarse de quina hora es, de mitjdia enllá, si un no prén apuntacions y no treu comptes.

No 'ns faltaba rés més per acabar de no sapiguer á quina hora han de parar taula las donas de casa; y moltas de las que tiran la pilota á l' olla á las 13 donarán l' excusa de que 's pensaban que tot just havian tocat las 12 y... tretze son tretze, qu' es lo punt d, ellas.

Resultat, que ara si que la major part dels casats, menjarém á 3 quarts de 15, qu' es precisament l' hora de tornarhi á la tarde, com 'ls deya els que hém de guanyar los sigrons per la familia ab la mitja cara ó ab la pluma.

Y figurines; lo rellotje de la Catedral que quan acaba de tocar las 12, es 1 quart d'una, quan acabi de tocar las 24 serà 1 quart y mitj de 25, qu' es com si diguéssim 3 quarts de 15 de la matinada, que semblará que toqui á somatent!

No hi havia necessitat de implantar aquet nou sistema, perquè 'ls espanyols aném á 3 quarts de 15, d' ensá que 'l rellotje de la nació està espatllat y té la *molla real* rompuda.

PEPET DEL CARRIL.

Litografia Barcelonesa

S. Ramon, 6
BARCELONA

Impossible

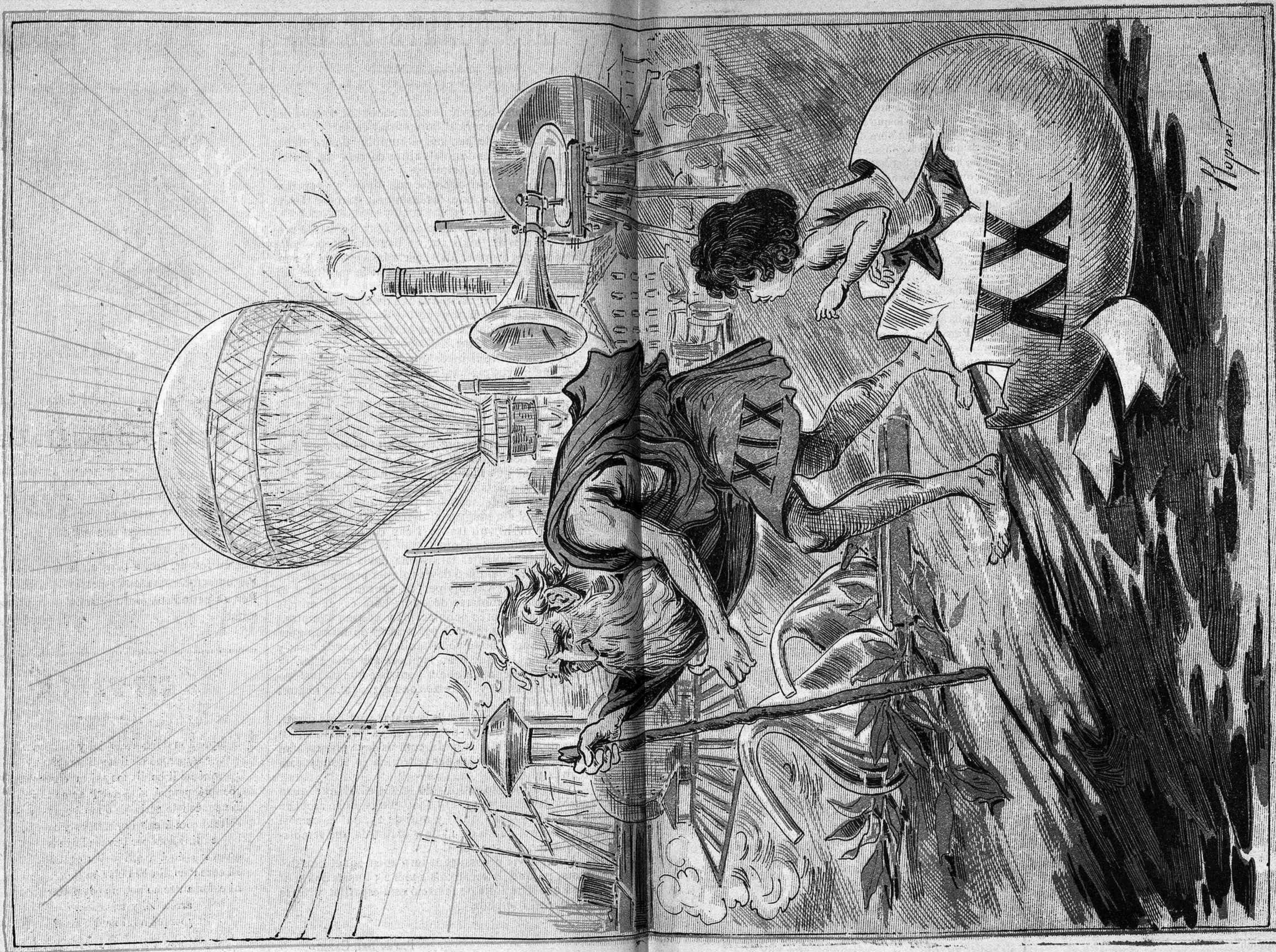
Per un fredolich, abrigarse ab una capa de pols.
Per un cassador, matar perdius de be.
Per un metje, amputar una má de paper.
Per un lladre, pendre 'l sol.
Per un forner, couræ pans en lo forn del rey.
Per un actor, representar pessas de roba.
Per un periodista, escriure articles de primera necessitat.

J. GORINA.

INTIMA

Sempre 'l mateix; arréu dol y tristesa...
¿perqué no li he dit may?
¿perqué no li he dit may si m' enamora?
¿perqué, perquè, si sé que l' aymo tant?...
La conech de petit, de quan jugavam saltant com á cabrits, marges y camps, boy cullint flors per terras olotinas quan l' estiu á n' allí arriba cantant.
El cor m' ho diu ben clar; la llengua muda, ni esforsantse no pot, no pot parlar...
arréu dol y tristesa...
¿perqué no li he dit may?

J. M. CASTELLET PONT.

—¡Apa, nano! Aquí 't deixo tot això perquè t' hi guanyis la vida!... ¡¡Avant sempre!
—¡Ay jayo! Ab la humanitat que tu 'm deixas, ¡no sé pas si 'n sortiré!

LICEO

Conforme estava anunciat, dissapte tingué lloch en Espanya l' estreno de la ópera de Mascagni *Iris*, obtenint escàs éxit en son conjunt, degut en part principal á la deficiencia del llibre y ser son argument sumament simbólich, donant petita ocasió á lluhirse é inspirarse un compositor.

Ab tot, lo mtre. Mascagni ha donat en *Iris* mostras de son talent y de sos avensos en l' art musical desde sos estrenos anteriors *Cavalleria Rusticana* y *L Amico Fritz*, puig l' Himne al Sol ab que 's comensa *Iris* y tot lo segón acte acusan un gran adelanto y á un verdader mestre.

Ha sigut llástima que las qualitats de la ópera, no hajin correspost als sacrificis dels artistas ja que tant la Srta. Storchio com los Srs. Garbin, Moro y Mascheroni, feren esforsos sobrenaturals pera salvarla de un naufragi, lo que no lograren.

Sembla que ab tres representacions (que son las donadas) se retirará *per in eternum*, puig veyém que pera avuy está anunciada la *reprisse* de *La Bohème* ab lo debut de la Sra. Biondelli que desempenyarà la *Musette*.

NOVETATS

Cap novetat 'ns ha donat lo Sr. Borrás ja que lo drama del Sr. Capella *La gent del ordre*, encare lo cartell l' anuncia en preparació.

Ab tant temps d' anunciarse, creyém li farà mes mal que bé, puig sembla se tracta del *parto de los montes*, lo que fá que 'l públich l' esperi ab molta ansietat.

Ab gran beneplácit del públich y sens dupte també de la Empresa, —ja que hi logra magnificas entradas— en los dias festius se dona protecció al género de «relumbrón» en que lo Sr. Borrás hi recull grans aplausos.

Ultimament ha representat lo conegut drama *El jorobado* en que ratllá á gran altura dit actor en lo desempenyo del entremaliat Enrique de Lagardère.

GRAN-VIA

A causa de reformas en la companyia y estudi de obras novas, aquest teatro estará tancat alguns dias, anunciantse sa reapertura pera lo dissapte dia 12 del corrent, qual companyia será dirigida per lo primer actor D. Vicents Royo.

CATALUNYA (Eldorado)

Seguint la costúm establerta ja fa alguns anys, en la funció d' ignoscents s' estrená *El Portfolio de Eldorado* que á causa de 'ls retalls que hi han fet las autoritats civil y militar, ha fet que no fos tan *granat* lo quadern d' aquest any com los dos quaderns antecessors, vejentse palpablement las *mutilacions* que habia sufert.

Ab tot, lo Sr. Molas (autor de la lletra) hi ha sapigut *engiponarhi* alguns fets *histórichs* que obtingueren l' aplauso del públich.

NOU RETIRO

Los Srs. Pigrau y Fages, directors de la companyia que actua en aquest teatro, procuran donar tota la amenitat possible en las obras que en los dias festius se posan en escena y es de elogiar que además, logran un conjunt sumament notable.

Bona proba de lo que manifestém, siguié la representació donada de la obra de Dumas, *La dama de las Camelias* qual protagonista estava á cárrech de la senyora Tarés, haventhi log. at en son dessempenyo, una verdadera ovació en los actes ters, quart, y quint.

Molt nos plasqué al veurer l' estudi que dita actriu habia fet de la desventurada Margarita Gautier, habent observat que además estudiava á las grans artistas, com ho demostrá en lo final del quart acte y en algunas escenas del quint, en que 's veje palpable que la representació que de dita obra ne dongué la célebre Duse en nostre teatro Novetats, fa poch temps, no li havia passat desapercibuda y lograva imitarla en lo bo á dita eminencia.

Molt bé acompanyaren á la Sra. Tarés, los Srs. Fages y Pigrau en los personatjes de Armando y Jorge (pare) respectivament, observantse en lo resto dels artistas, una direcció sumament escrupulosa é inteligent.

Está en preparació lo benefici de la Sra. Tarés y senyor Fages ab lo drama de Tamayo *La locura de amor*.

Es de esperar que en dita nit, veurán demostradas las simpatias que han sapigut captarse.

TIVOLI (CIRCO EQUÍSTRE)

Continua representantse ab lo mateix éxit dels primers dias, la pantomima equístre original del Sr. Fayet, titulada *Los Ingleses en el Transvaal* que tant per sas peripecias com acertadas combinacions, crida poderosamente la atenció y d' un modo extraordinari lo gran llach que conté 80,000 litros d' aygua.

S' anuncia las últimas funcions de la companyia Alegria, per tot lo resto de setmana, per lo tant es qüestió d' espavilarse los que encara no hagin vist las *heroicitats dels boers* en la pista de un circo equístre.

*
**

Pera la setmana entrant y degudament arreglat aquest local pera teatro, donará comens la empresa del teatro lirich catalá, ab una escullida companyia de sarsuela catalana composta de valiosos elements, entre ells alguns ja de coneguts y aplaudits de nostre publich.

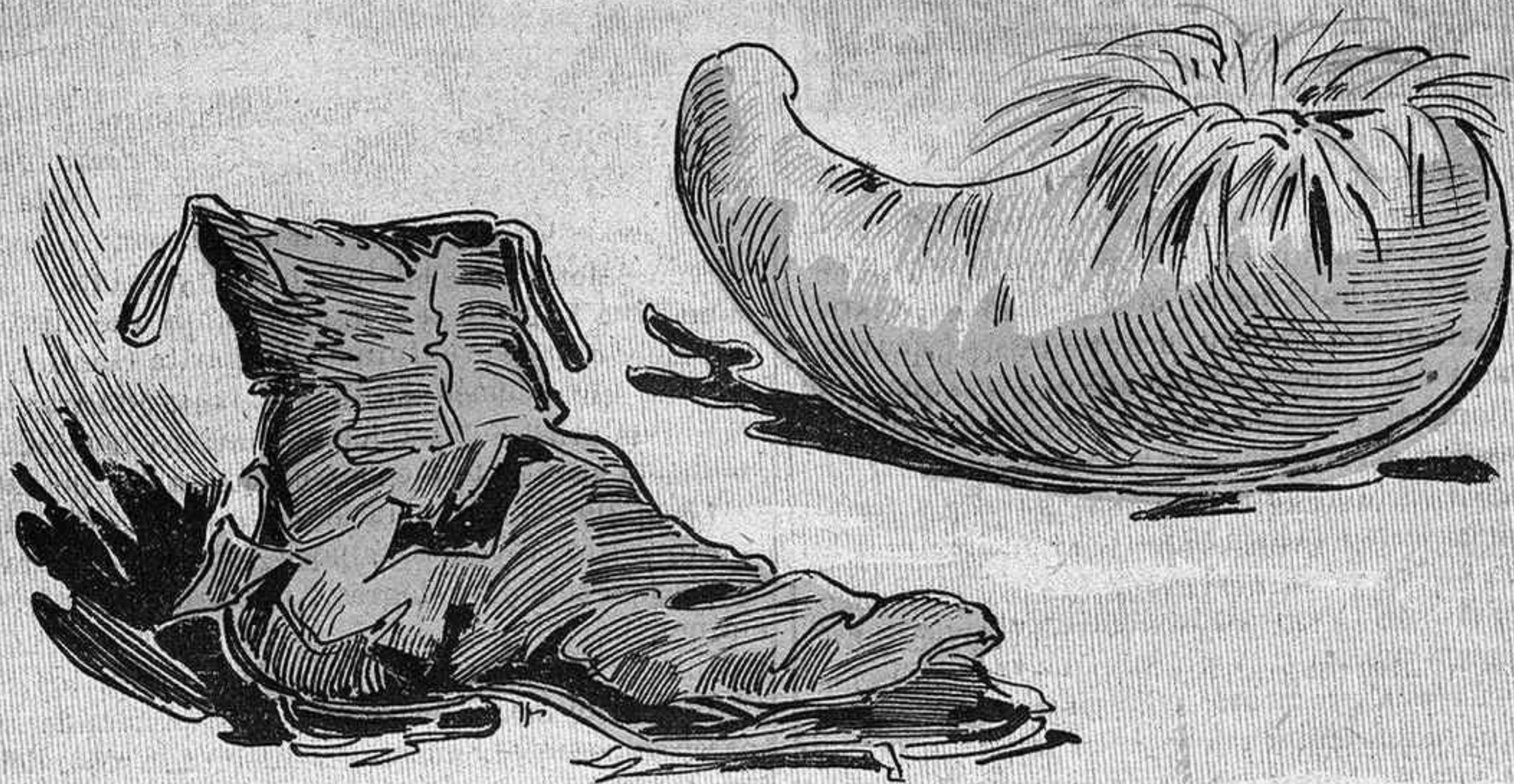
Sembla que entre las obras de inauguració hi figura *L' alegria que passa* dels Srs. Rusiñol y Morera, obra que ab lo mes gran éxit se 'n dongué fa alguns anys una representació en lo teatro Lirich.

Sabem que animan los mes bons desitjos á la Direcció y Empresa, per lo que es de esperar se farà una bona campanya.

UN CÓMICH RETIAT

LA TOMASA
ELS REYS

Hi han molts espanyols que deixarian las sabatas al balcó si 'ls hi asseguraban trobarne de novas.

Els Reys diu qu' han vingut molt á menos. Are van á peu y portan el fato en un carretó.

Jo vuy que 'm portin molta escudella.

Jo, un cabás de pega dolsa.

Jo una nina.

Jo vull una pipa ben grossa.

Ja tenim implantat lo nou horari que va disposar en Dato de felis memoria, pera comensar á regir desde primer de sigle.

Aixó equival á dir qu' á moltas casas 's dinará á las tretze, cosa molt natural ja que son las donas las que's cuydan d' aquest rengló. Los noys anirán á estudi á tres quarts de quinze; los llonguets calents estarán á punt á las setze de la tarde; las sessions del Ajuntament 's comensarán á las disset y 'ls teatros obrirán sas portas entre las 20 y las 21, mentres que las *etoiles* de café concert, s' exhibirán á las 23 en punt.

Gran feynada se 'ls ha girat als rellotjers ab lo cambi d' esferas... Fins fa suposar si 'l ministre que va implantar la innovació, tindria algun parent rellotjer á qui protegir.

Per cert que molts, enloch de cambiar la esfera, 's limitan á pintar sota del horari antich las horas modernas. La estética dels rellotjes no hi guanya gayre, pero la butxaca hi economisa molt.

Y partidari d' aquestas economias ha sigut l' Ajuntament de Barcelona, quan ha fet pintar en lo rellotje de ca la ciutat uns números tan petits que sols los veuhen desde baix las personas de vista molt fina ó las altras si 's posan ulleras.

Ab lo qual s' ha demostrat que si 'n Dato va ser protector de 'ls rellotgers, l' Ajuntament de Barcelona protegeix als óptichs.

*

Suposo á vostés enterats de l' escándol que s' ha promogut ab motiu de la intervenció d' un picador de toros en l' assumpto aquell de *El divorcio de la Condesa*.

En *Memento*, que es lo picador en qüestió, ben assessorat per personas del ofici, ha donat un terrible revolcò al autor ó inspirador del referit *divorcio*.

Ara sols falta sapiguer si tot lo qu' ha explicat en *Memento* es veritat y si han passat las cosas tal com ell suposa. En una paraula, falta escoltar á l' altra part interessada.

Pero de totas maneras, lo paper qu' ha desempenyat l' ex-autor dramátich es molt poch envejable.

Tan poch envejable, que si la persona per qui ha treballat sab compendre 'ls seus interessos, li aplicarà sens dupte alló de

*el traidor no es menester,
siendo la traición pasada.*

*

Per si no ho sabian, nostres *regiradors* del Comú han sentat plassa de burots ó aforadors y 's dedican á anar per las casas aforant partidas de farina, á causa d' haverse suprimit l' encabessament sobre aquest article.

Aixó significa, parlant en plata, que la *farina* anirá en lo successiu abundantissima en las casas dels *regiradors* aludits.

Y advertixin que hi ha farina, y... *farina*.

Está actualment en nostra ciutat, lo tinent de la guardia civil y jefe de la policia judicial Narcís Portas.

Que se sápigam.

*

Ara resulta que molts dels descobriments que s' atribuïan al sigle dinou, son mes vells que l' anar á peu.

Aixis, lo telefono ja 's coneixia á la India fa mes de dos mil anys.

Lo para-llamps ja 'l usavan los egipcis en temps de Rham-sés III, qu' es com si diguessim allavors «dels bous y vacas —y gallinas ab sabatas.»

De manera, que fins ara, lo pillastre que s' acaba de morir, ha vingut ensarronantnos com uns xinos.

¡Ho haguessim sapigut avants!

*

Segons noticias de provincias, lo Govern ha adoptat precaucions á Valencia, y á Navarra en previssió d' un segón alsament carlista.

Ja ho senten; d' un segón alsament... Com si hi hagués hagut un primer, allá ahont lo mateix ministre de la Governació va confessar que tot era cosa dels bolsistas.

Los nostres governants podran ser molt dolents, pero lo qu' es com á guassons, no hi ha qui 'ls passi la má per la cara...!

*

Historia d' uns quadros.

Un ministre de Foment ja mort va concedir uns quadros al oli á una societat sabia de la Cort.

Caigué 'l ministeri y després fou elegit president de la referida societat.

Y ara que 'l ministre es difunt ¿á que no saben ahont son 'ls quadros?

No son al ministeri, ni son á la societat que 'ls va obtenir. Son senzillament á una casa de camp, molt lluny de la Cort.

Aixó sí; la casa en qüestió es dels descendents del ministre, lo qual era catalá per mes senyas.

M' hi jugo un *bosch*, si endevinan lo seu nom.

*

Al carrer de Claris, s' han casat un cotxero de seixanta anys ab una xicota de vint.

Ab tal motiu va haverhi en dit carrer gran saragata.

Los vehins, y 'ls mirones obsequiaren á la desigual parella, ab la cencerrada del sigle... vint.

Mal fet; no hi havia rahó en escandalitzarlos y molt menos al cotxero.

Ha fet lo que procedia; cambiar lo *ganado*.

*

L' altre dia van robar de una llanxa de vapor perteneixent al acorassat Pelayo, la xemeneya d' aram, sense que fins á l' hora present s' hagi pogut aclarir qui son los lladres.

La sonata de sempre; sonata que en aquesta ocasió ha sigut mes comentada, per tractarse de material perteneixent á un barco de guerra.

Aixó demostra qu' aqui no hi ha res segur y que 'ls lladres, lo mateix s' atreveixen ab un descuydat infelis, qu' ab las parets mestras de Llotja.

Veyam quin dia netejan lo castell de Montjuich ab guarnició y tot.

Todo se andará

*

Al Café Filipino van robarli l' altre dia la capa á un concurrent, sense que s' hagi treballat á l' autor del robo.

Si aixó ha passat al Café Filipino no m' estranya gens. Haurá sigut algún punt... *filipino* també!

*

Torném la fama á don Tancredo, aquell tan famós com lleig *comendador* de la ordre de Tauro.

A Madrid executá diumenje passat, ab notable llimpiesa, l'hipnotisació d'un toró y 's guanyá una ovació de las que n'entran pocas en lliura.

Ademés li van fer una juguesca. Un revister taurino qu'encara té quatre cents duros, se 'ls ha jugat ab don Tancredo á que aquest no hipnotisará un toro qu'ell s'encarrega de proporcionarli.

Y la juguesca ha de efectuarse un d'aquest dias en una dehesa de Carabanchel.

¡Terribil problema! ¿Qui surtirá guanyador, don Tancredo ó la fera banyuda?

Ja 'ls en farém dos quartos, pero entretant, continguin la respiració, aguantin l'alé... ¡Tot lo mon te la vista fixa en lo famós hipnotisador!

✱

Lo comte de las Almenas va enrahonar per fi... Per fi va afliixar en lo Senat, aquella sandunguera llengueta que Deu li ha concedit, en defensa de la industria catalana.

En honor de la veritat no va ferho malament. Entre mitx de moltas vulgaritats y de no pochi llochs comuns digué algunas cosas ben ditas y sobretot recullidas sobre 'l terreno.

Lo mal es que 'ls seus companys en senaduria, l'escoltaren com qui sent ploure. Y resultá per fi, que la connció que 'l comte 's pensava produhir, no ha passat del carrer de casa,

Ademés para colmo de males, la primera corporació que s'ha apressurat á felicitarlo, ha sigut la Junta antigua de propietaris de Barcelona, la *felicidadora* de totas las causas perdudas.

Ds manera que sols li faltava aixó al de las Almenas; que la *Junta antigua* 'l felicités.

Quan vaig veure que la Junta
li carregava 'ls neulers,
ja ho vaig dir ¡ay, pobre comte,
Ara si qu'estás ben fresch!

IQUIN GÁSI

Un día la Sila
(crech que per Nadal)
vá volguer matarne
un cunill molt gras;
mes com fosquejaba
dintre del corral
y el cunill saltaba
mes que cap mal llamp,
solá no podía
may ficarli má;
ella en tal apuro
vá cridá al Marsal
jove llest, que prompte
á ajudarla aná
y els dos á palpentas
anaban buscant
cuan ell va exclamarne:
¡del péll' he tocat!
mentres que la Sila
rihent, al Marsal
digué: ¡cuyta, vina,
allarga la má...
pósala aquí dintre...
¡trobarás el cáu!

S. BRUGUÉS.

Si m' embrutas t' enmasearo

Sobre las sevas mullers
tingueren disputas grans
dos infelissos taujans
que portavan los neulérs;
—La teva se fá ab lo Curó
li deya al altre, en Ramón:
y un home aixi, ¡vatúa 'l món!
se mereix lo mot de burro.
Mes, lo que 's deya Teodoro,
no poguentse defensá
al moment li contestá;
—Jo soch lo burro, y tu 'l toro.

R. HOMEDDES MUNDO.

PESSIGOLLAS

En certa fonda de sisos
entrá un dia l'amich Roeh
demanant que li portessin
déu céntims de macarrons.
Mes aixis que cullerada
pegá al plat es torná groch
al veure dins la cullera
un botó de pantalón.
—Mosso! jo d'aixó no 'm menjo;
—crida enfadat el xicot.
—Vaja adeu... noble;—contesta
ab molta sorna 'l *garson*.
¡Potsé si, que per deu céntims
voléu pantalons y tot!

LLUIS G. SALVADOR.

CORRESPONDENCIA

Juny. Dispensi, no van.—*Homedes.* Lo quiento será históric, pero es més vell que l'anar á peu.—*E.* Lo vers es molt desigual.—*Papell.* Las dos curtas serveixen; no aixis la llarga.—*J. Garina.* Va bé.—*S. Brugués.* Excepte una, massa crúa y un altre (la traducció) massa coneguda lo demés va y agrañint.—*Redembach.* Servirá «La dona y lo relloj».

LA TOMASA

PER ÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITÈR RI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

España y Portugal, trimestre..	1'50	pesse
Cuba y Puerto Rico, id.	3	»
Extranjer, id.	3	»
Númer corrent.	0'10	»

LITOGRAFIA BARCELONESA

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

